

Expunere de motive a Consiliului: Poziția în primă lectură (UE) nr. 11/2020 a Consiliului în vederea adoptării unei directive a Parlamentului European și a Consiliului privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE

(2020/C 404/02)

I. INTRODUCERE

La 12 aprilie 2018, Comisia a transmis Consiliului propunerea sus-menționată ⁽¹⁾, pe baza articolului 114 din TFUE, alături de o comunicare intitulată „Noile avantaje pentru consumatori” și de o altă propunere de directivă privind modernizarea normelor de protecție a consumatorilor ⁽²⁾ (care a fost adoptată în 2019).

Această propunere de directivă modernizează și înlocuiește Directiva privind acțiunile în încetare ⁽³⁾, prevăzând atât măsuri reparatorii, cât și măsuri de încetare în cazul unor încălcări ale dreptului Uniunii care afectează un grup de consumatori.

La 20 septembrie 2018, Comitetul Economic și Social European și-a emis avizul ⁽⁴⁾. La 10 octombrie 2018, Comitetul European al Regiunilor și-a emis, de asemenea, avizul ⁽⁵⁾.

Parlamentul European (PE) și-a adoptat poziția în primă lectură în martie 2019 ⁽⁶⁾, propunând 108 amendamente la propunerea Comisiei. După alegerile pentru Parlamentul European din 2019, raportorul Geoffroy DIDIER (PPE, FR) a fost numit din nou în funcție. La 9 ianuarie 2020, Comisia pentru afaceri juridice, responsabilă cu propunerea, a decis să deschidă negocierile cu Consiliul pe baza poziției PE în primă lectură.

Examinarea propunerii de către Grupul de lucru pentru protecția și informarea consumatorului (grupul de lucru) a început în aprilie 2018. Evaluarea impactului realizată de Comisie a fost examinată în prima reuniune a grupului de lucru cu privire la acest dosar. În urma examinării s-a constatat că delegațiile au considerat adecvate, în linii mari, metodele și criteriile aplicate de Comisie la realizarea evaluării impactului.

La reuniunea sa din 28 noiembrie 2019, Consiliul (Competitivitate) a convenit asupra unei abordări generale ⁽⁷⁾, acordând prin urmare președinției mandatul de negociere cu Parlamentul European.

La 14 ianuarie, 2 martie și 22 iunie 2020, au avut loc trei triloguri informale. În cadrul ultimului trilog, colegiuitorii au convenit provizoriu asupra unui pachet de compromis global.

În urma adoptării abordării generale, Comitetul Reprezentanților Permanenți a fost informat de către președinție cu privire la evoluția negocierilor la 15 ianuarie, 26 februarie, 4 martie, 17 și 24 iunie 2020. La 30 iunie 2020, după analiza textului final de compromis în vederea unui acord, Comitetul Reprezentanților Permanenți a confirmat acordul politic ⁽⁸⁾ convenit între colegiuitorii la 22 iunie 2020.

La 7 iulie 2020, Comisia pentru afaceri juridice a PE a aprobat textul. În aceeași zi, președintele Comisiei pentru afaceri juridice a trimis o scrisoare președintelui Comitetului Reprezentanților Permanenți prin care preciza că urma să recomande Comisiei pentru afaceri juridice și plenului să adopte, în a doua lectură, poziția Consiliului în primă lectură, fără amendamente, sub rezerva verificării de către experții juriști-lingviști din partea ambelor instituții.

Pe această bază, la 22 iulie 2020, Comitetul Reprezentanților Permanenți a recomandat Consiliului să aprobe acordul politic ⁽⁹⁾; acesta a fost confirmat de către Consiliu (Agricultură și Pescuit) la 21 septembrie 2020.

II. OBIECTIV

Prezenta directivă urmărește să consolideze încrederea consumatorilor și a întreprinderilor în piața internă prin asigurarea unei concurențe mai loiale și prin consolidarea asigurării efective a respectării dreptului Uniunii în domeniul protecției consumatorilor. Mai precis, propunerea permite entităților calificate, desemnate de statele membre, să introducă acțiuni în reprezentare atât pentru obținerea unor măsuri de încetare, cât și pentru obținerea unor măsuri

⁽¹⁾ Doc. 7877/18 + ADD 1-5.

⁽²⁾ Directiva (UE) 2019/2161 de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivelor 98/6/CE, 2005/29/CE și 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește o mai bună asigurare a respectării normelor Uniunii în materie de protecție a consumatorilor și modernizarea acestor norme (JO L 328, 18.12.2019, p. 7).

⁽³⁾ Directiva 2009/22/CE privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor (JO L 110, 1.5.2009, p. 30).

⁽⁴⁾ JO C 440, 6.12.2018, p. 66.

⁽⁵⁾ JO C 461, 21.12.2018, p. 232.

⁽⁶⁾ Doc. 7714/19.

⁽⁷⁾ Doc. 14210/19 + ADD 1.

⁽⁸⁾ Doc. 9059/20.

⁽⁹⁾ Doc. 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

reparatorii în cazul unor încălcări ale dreptului Uniunii care afectează un grup de consumatori. Aceasta înlocuiește actuala Directivă privind acțiunile în încetare și răspunde necesității unei abordări orizontale a UE în materie de acțiuni colective pentru obținerea de măsuri reparatorii, bazată pe un set comun de principii care să respecte tradițiile juridice naționale și să ofere garanții împotriva eventualelor riscuri de abuz.

III. ANALIZA POZIȚIEI CONSILIULUI ÎN PRIMĂ LECTURĂ

1. **Obiectul și domeniul de aplicare (articolele 1 și 2, precum și anexa I)**

Sunt clarificate atât obiectul directivei, de a se asigura că în toate statele membre sunt disponibile acțiuni în reprezentare menite să protejeze interesele colective ale consumatorilor, cât și relația acesteia cu normele existente din dreptul internațional privat. Consiliul a sprijinit poziția PE vizând garantarea faptului că directiva nu ar trebui să constituie un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I. Lista respectivă a fost actualizată și acoperă domenii precum serviciile financiare, călătoriile și turismul, energia, sănătatea, telecomunicațiile și protecția datelor.

2. **Distincția dintre acțiunile interne și cele transfrontaliere (articolele 4 și 6, precum și definițiile corespunzătoare de la articolul 3)**

În opinia Consiliului, este important să se introducă criterii comune și mai stricte pentru desemnarea entităților calificate în scopul acțiunilor transfrontaliere și pentru asigurarea recunoașterii reciproce a acestora. În conformitate cu sugestiile PE, criteriile pentru desemnarea entităților calificate în scopul acțiunilor interne trebuie să fie în concordanță cu obiectivele directivei.

3. **Finanțarea acțiunilor în reprezentare (articolele 4 și 10)**

Parlamentul European și-a exprimat îngrijorarea cu privire la transparența finanțării entităților calificate și, de asemenea, a urmărit să consolideze normele privind prevenirea conflictelor de interese. Acest lucru a condus la modificări convenite de Consiliu vizând criteriile pentru desemnare mai detaliate și finanțarea de către terți a acțiunilor pentru obținerea de măsuri reparatorii. Prin urmare, statele membre trebuie să se asigure că sunt evitate conflictele de interese și că finanțarea de către terți nu îndepărtează acțiunea în reprezentare de protecția intereselor colective ale consumatorilor. În cazul unor îndoieli justificate, entitățile calificate pot avea obligația de a comunica instanței judecătorești sau autorității administrative o situație asupra finanțării lor.

4. **Funcționarea acțiunilor în reprezentare (articolele 7, 8, 9 și 12)**

În opinia Consiliului, este important să se clarifice suplimentar funcționarea acțiunilor în reprezentare pentru a facilita transpunerea și aplicarea directivei, și anume prin introducerea unui articol separat privind măsurile de încetare. Pentru PE, principiul conform căruia partea care pierde suportă cheltuielile de judecată este esențial pentru a evita abuzul de procedură. În acest sens au fost aduse o serie de modificări și clarificări, inclusiv eliminarea necesității unei decizii definitive anterioare privind încetarea emiterii de măsuri reparatorii.

5. **Informații privind acțiunile în reprezentare (articolul 13)**

PE a apreciat că este importantă consolidarea dispozițiilor privind informarea consumatorilor cu privire la acțiunile în reprezentare. Consiliul a sprijinit acest obiectiv și a considerat că o astfel de consolidare ar trebui să se facă în mod proporțional. Dispozițiile au fost adaptate în consecință.

6. **Asistență pentru entitățile calificate (articolul 20)**

PE a considerat că este esențial să se consolideze și să se detalieze dispozițiile privind asistența pusă la dispoziția entităților calificate. Consiliul a convenit că statele membre vor lua măsuri pentru a se asigura că costurile nu împiedică entitățile calificate să solicite măsuri de încetare sau măsuri reparatorii.

7. **Mediatorul european [articolul 23 alineatul (3)]**

Conform solicitării PE, textul prevede obligația Comisiei de a elabora o evaluare a posibilității de a aborda acțiunile în reprezentare transfrontaliere în condiții optime la nivelul Uniunii prin instituirea unui mediator european pentru acțiunile în reprezentare pentru obținerea de măsuri de încetare și de măsuri reparatorii.

8. Termene pentru transpunerea și aplicarea directivei și dispoziții tranzitorii (articolele 22 și 24)

Având în vedere complexitatea propunerii, în special în cazul statelor membre care nu dispun de un sistem de acțiuni în reprezentare, s-a considerat important ca Consiliul să acorde statelor membre mai mult timp pentru transpunerea și aplicarea directivei (24 și, respectiv, 30 de luni).

IV. CONCLUZIE

Poziția Consiliului în primă lectură reflectă compromisul echitabil și echilibrat convenit în cadrul negocierilor dintre Consiliu și Parlamentul European, facilitat de Comisie. După discuții îndelungate cu privire la un mecanism colectiv pentru obținerea de măsuri reparatorii la nivel european, s-a pus, în cele din urmă, la dispoziția consumatorilor și a comercianților, un cadru la nivelul UE care va îmbunătăți respectarea normelor de protecție a consumatorilor și va contribui la asigurarea unor condiții de concurență echitabile în rândul întreprinderilor.
